

דעם רבינ'ס אעשיות

ספורי מעשיות משנים קדמוניות
מרבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב
זיע"א

המעשה עם הבחינות
בלשון הקודש - ואידיש

מעשה י'
מבערגיר ועני (2)
גליון 62

שבת שלום קוראים יקרים!

אך רבנו מלמד אותנו כאן במעשה זה, שאין זה כף, כי לפעמים מלוי החסרון רק מרחיק את האדם מהתכלית, כמו שאנו רואים כאן אצל העני שנתמלא כל חסרונו על הצד הטוב ביותר, אך זה דיקא הרחיק אותו לגמרי מהבערגיר, עד שנפל לשפל המדרגה, ונעשה כפוי טובה לבערגיר, (שמרמוז על הצדיק) שמסר נפשו בעדו.

אבל כשזוכים לדעת דקדושה באמת, אז נמתקים כל היסורים, וזוכים להפיר בטובה הנצחית שעשה עמנו הצדיק הרחמן האמתי, שמסר נפשו עלינו, להכניס גם בנו, בדורות האלו, דעת אמתי דקדושה.

על כן ראוי וכדאי להתפלל ולבקש בעקר על זה, כמו שאנו רואים שמוהרנ"ת בלקוטי תפילות מרבה להתחנן ולבקש על שלמות הדעת,

"אנא ה'

מלא רחמים, חמל עלי וחנני מאתך דעה שלמה,

שאזכה לדעת שלם דקדושה, למען אדע את שמך באמת,

(לקוטי תפילות - תפילה ט"ו)

אחרי כל הטובות שעשה הבערגיר עם העני שמסר נפשו ממש להציל את אשתו מבית היאדניראל, וזכה להפקד בבת יפת תאר מאד, ועל ידי זה זכה לעלות לגדלה עד שנהיה קיסר על כל העולם, מספר לנו רבנו: **"והקיסר היה מאן עתה להשתדף עם הבערגיר, כי אין נאה לקיסר להשתדף עם בערגיר"** כל הגדלה וההצלחה של העני לא שנו את המצב הפנימי שלו, הוא נשאר ממש עני בדעת, הוא לא זכר את החסד שעשה עמו הבערגיר, ולא הפיר לו טובה כלל, אלא להפך, החזיר לו רעה תחת טובה, וראה לחסרו עד שנעשה עני גמור, ואפלו רצה להעביר את החתן בן בערגיר מן העולם...

אפשר ללמד מכאן עד כמה חסרון הדעת אינו תלוי כלל בגדלה והצלחה או בממון שיש לאדם, כמו שרבנו מלמד אותנו בלקוטי מוהרן קמא כא': **"ואף שיש חסרים לגמרי מהדעת, ועם כל זה יש להם כל-טוב-באמת כל מה שיש להם אינו כלום וכן להפך,"** לכן עקר הרצון והתפלה צריכה להיות על זה, לזכות לדעת אמת, לעצה שלמה, כי על פי רב נדמה לאדם כשיש לו חסרון, למשל בממון וכיוצא בזה שאם יתמלא זה החסרון יהיה הכל על מכונו ויהיה מאשר בתבל...

שבת שלום ומברך!

** הערה בשבוע שעבר נכתב בטעות שהבערגיר לא היה עשיר, ואין זה נכון אלא הבערגיר היה עשיר מפלג מאד, כמו שמפרש במעשה

ספורי מעשיות משנים קדמוניות - מעשה י' מבערגיר ועני (2)

שפּרָה רַבֵּנוּ נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלַב זִיע"א - בלשה"ק

וְהַבְּעֵרְגִיר הַנ"ל, בְּשֹׁכֵר שֶׁעָשָׂה דָבָר כְּזֶה וְגַם עָמַד בְּנִסְיוֹן עִמָּה, נִפְקָד וְנוֹלָד לוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁנָה בֶּן זָכָר. וְהִיא גַם הִיא, אֲשֶׁת הָעֲנִי הַנ"ל, בְּשֹׁכֵר שֶׁעָמְדָה בְּנִסְיוֹן כְּזֶה עִם הַיְעַדְנִירָאֵל וְגַם עִמוֹ זָכָתָה גַם־כֵּן וַיִּלְדָּה נִקְבָּה, וְהִיתָה יַפֶּת תֹּאֵר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֵא הָיָה יָפִי שֶׁל מִין אָדָם כָּלֵל, כִּי בֵּין בְּנֵי־אָדָם לֹא נִמְצָא יָפִי כְּזֶה, וְהָיוּ הָעוֹלָם אוֹמְרִים: הַלֹּאֵי שֶׁתִּתְגַּדֵּל (כִּי חֲדוּשׁ נִפְלָא כְּזֶה קִשָּׁה שֶׁיִּתְגַּדֵּל), כִּי הָיָה יָפִיָּה וְתַפְאֲרָתָהּ מִפְּלֵג מְאֹד מְאֹד, שְׁלֵא נִרְאָה כְּזֹאת בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְהָיוּ הָעוֹלָם בָּאִים וְנִכְנָסִים לְרֹאוֹתָהּ,

וְהָיוּ מִשְׁתוֹמְמִים מְאֹד עַל גְּדֻלַּת יָפִיָּהּ הַמְּפֹלָג מְאֹד מְאֹד, וְהָיוּ נוֹתְנִים לָהּ מִתְּנוּת מִתְּנוּת מִחַמַּת חֶבֶה. וְהָיוּ נוֹתְנִים מִתְּנוּת, עַד שֶׁנִּתְעַשֵּׂר הָעֲנִי. וְהַבְּעֵרְגִיר הַנ"ל נָפַל בְּדַעְתּוֹ, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּף עִם הָעֲנִי הַנ"ל מִגְּדֻלַּת יָפִיָּהּ, שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ כְּזֶה, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אֶפְשָׁר עַל זֶה מִרְאָה הַחֲלוּם, שֶׁנוֹשָׂאִין שָׁלוֹ לְהָעֲנִי וּמֵהָעֲנִי נוֹשָׂאִין אֶצְלוֹ, דִּהְיִנוּ שִׁישְׁתַּדְּכוּ יַחַד וַיִּתְעַרְבוּ יַחַד עַל יַדֵּי הַשִּׁדּוּף. פַּעַם אַחַת. בְּאַתָּה אֲשֶׁת הָעֲנִי אֶצְלוֹ, וַאֲמַר לָהּ דַּעְתּוֹ, שֶׁרְצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּדֵּף עִמָּה, וְאֶפְשָׁר בְּזֶה יִתְקִים הַחֲלוּם, כִּנ"ל. הַשִּׁיבָה לוֹ: גַּם אֲנִי חֲשַׁבְתִּי זֹאת בְּדַעְתִּי, אֲךָ לֹא הָיָה לִי הָעֵזָה לְדַבֵּר מִזֶּה, שֶׁאֲנִי אֲשַׁתַּדֵּף עִמְכֶם. אֲךָ אִם אַתֶּם רוֹצִים בּוֹדְאֵי אֲנִי מוֹכֵן, וְלֹא אֶמְנַע מִכֶּם, כִּי כִּבֵּר נִשְׁבַּעְתִּי, שֶׁכָּל טוֹבִי וְהַצְּלַחְתִּי לֹא יִמְנַע מִכֶּם. וְהֵבֵן וְהִבֵּת הַנ"ל לְמַדּוֹ שְׁנִיָּהֶם בְּחֻדָּר אֶחָד לְשׁוֹנוֹת וְכִיּוֹצֵא כְּדַרְכֶּם. וְהִבֵּת הַנ"ל, הָיוּ הוֹלְכִים וּבָאִים לְרֹאוֹתָהּ מִגְּדֻלַּת הַחֲדוּשׁ, כִּנ"ל, וְנִתְּנוּ מִתְּנוּת, עַד

וְהָיוּ חֲפִצִים הַשָּׂרִים לְהִשְׁתַּדֵּף עִמוֹ. אֲךָ הָיוּ רַבִּים קוֹפְצִים עַל זֶה, כִּי כִּמָּה שָׂרִים בָּאוּ עַל זֶה וְעִסְקוּ בְּזֶה לְהַגְבִּיהוּ, וְגַם כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְחַתֵּן מִחַמַּת הַבְּעֵרְגִיר, שֶׁכִּבֵּר הָיוּ מְדַבְּרִים לְהִשְׁתַּדֵּף עִמוֹ.

וְהָעֲנִי הַזֶּה, שֶׁנִּעְשָׂה יַעֲדְנִירָאֵל, הָיָה מְצַלִּיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהָיָה שׁוֹלַח אוֹתוֹ הַקִּיסָר לְהַמְלִיחָהּ, וְהַצְּלִיחַ מְאֹד בְּכָל פַּעַם. וְנִשָּׂא אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהָיָה הוֹלֵךְ וּמְצַלִּיחַ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר נִסְתַּלַּק שָׁם הַקִּיסָר,

וְנִתְּעֵצוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ לְקִיסָר, וְנִתְּקַבְּצוּ כָּל הַשָּׂרִים וְהַסְּפִימוֹ כָּלֵם, שֶׁהוּא יְהִיָּה קִיסָר.

וְנִעְשָׂה קִיסָר (הֵינּוּ הָעֲנִי הַנ"ל נִעְשָׂה קִיסָר), וְהָיָה לוֹחֵם מְלַחְמוֹת, וְהָיָה מְצַלִּיחַ מְאֹד. וְכִבֵּשׁ מְדִינוֹת, וְהָיָה לוֹחֵם וּמְצַלִּיחַ וְכוֹבֵשׁ וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁשָּׂאֵר הַמְּדִינוֹת נִתְּעֵצוּ

וְהָיוּ מִשְׁתוֹמְמִים מְאֹד עַל גְּדֻלַּת יָפִיָּהּ הַמְּפֹלָג מְאֹד מְאֹד, וְהָיוּ נוֹתְנִים לָהּ מִתְּנוּת מִתְּנוּת מִחַמַּת חֶבֶה. וְהָיוּ נוֹתְנִים מִתְּנוּת, עַד שֶׁנִּתְעַשֵּׂר הָעֲנִי. וְהַבְּעֵרְגִיר הַנ"ל נָפַל בְּדַעְתּוֹ, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּף עִם הָעֲנִי הַנ"ל מִגְּדֻלַּת יָפִיָּהּ, שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ כְּזֶה, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אֶפְשָׁר עַל זֶה מִרְאָה הַחֲלוּם, שֶׁנוֹשָׂאִין שָׁלוֹ לְהָעֲנִי וּמֵהָעֲנִי נוֹשָׂאִין אֶצְלוֹ, דִּהְיִנוּ שִׁישְׁתַּדְּכוּ יַחַד וַיִּתְעַרְבוּ יַחַד עַל יַדֵּי הַשִּׁדּוּף. פַּעַם אַחַת. בְּאַתָּה אֲשֶׁת הָעֲנִי אֶצְלוֹ, וַאֲמַר לָהּ דַּעְתּוֹ, שֶׁרְצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּדֵּף עִמָּה, וְאֶפְשָׁר בְּזֶה יִתְקִים הַחֲלוּם, כִּנ"ל. הַשִּׁיבָה לוֹ: גַּם אֲנִי חֲשַׁבְתִּי זֹאת בְּדַעְתִּי, אֲךָ לֹא הָיָה לִי הָעֵזָה לְדַבֵּר מִזֶּה, שֶׁאֲנִי אֲשַׁתַּדֵּף עִמְכֶם. אֲךָ אִם אַתֶּם רוֹצִים בּוֹדְאֵי אֲנִי מוֹכֵן, וְלֹא אֶמְנַע מִכֶּם, כִּי כִּבֵּר נִשְׁבַּעְתִּי, שֶׁכָּל טוֹבִי וְהַצְּלַחְתִּי לֹא יִמְנַע מִכֶּם. וְהֵבֵן וְהִבֵּת הַנ"ל לְמַדּוֹ שְׁנִיָּהֶם בְּחֻדָּר אֶחָד לְשׁוֹנוֹת וְכִיּוֹצֵא כְּדַרְכֶּם. וְהִבֵּת הַנ"ל, הָיוּ הוֹלְכִים וּבָאִים לְרֹאוֹתָהּ מִגְּדֻלַּת הַחֲדוּשׁ, כִּנ"ל, וְנִתְּנוּ מִתְּנוּת, עַד

וְהָיוּ חֲפִצִים הַשָּׂרִים לְהִשְׁתַּדֵּף עִמוֹ. אֲךָ הָיוּ רַבִּים קוֹפְצִים עַל זֶה, כִּי כִּמָּה שָׂרִים בָּאוּ עַל זֶה וְעִסְקוּ בְּזֶה לְהַגְבִּיהוּ, וְגַם כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְחַתֵּן מִחַמַּת הַבְּעֵרְגִיר, שֶׁכִּבֵּר הָיוּ מְדַבְּרִים לְהִשְׁתַּדֵּף עִמוֹ.

וְהָעֲנִי הַזֶּה, שֶׁנִּעְשָׂה יַעֲדְנִירָאֵל, הָיָה מְצַלִּיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהָיָה שׁוֹלַח אוֹתוֹ הַקִּיסָר לְהַמְלִיחָהּ, וְהַצְּלִיחַ מְאֹד בְּכָל פַּעַם. וְנִשָּׂא אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהָיָה הוֹלֵךְ וּמְצַלִּיחַ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר נִסְתַּלַּק שָׁם הַקִּיסָר,

וְנִתְּעֵצוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ לְקִיסָר, וְנִתְּקַבְּצוּ כָּל הַשָּׂרִים וְהַסְּפִימוֹ כָּלֵם, שֶׁהוּא יְהִיָּה קִיסָר. וְנִעְשָׂה קִיסָר (הֵינּוּ הָעֲנִי הַנ"ל נִעְשָׂה קִיסָר), וְהָיָה לוֹחֵם מְלַחְמוֹת, וְהָיָה מְצַלִּיחַ מְאֹד. וְכִבֵּשׁ מְדִינוֹת, וְהָיָה לוֹחֵם וּמְצַלִּיחַ וְכוֹבֵשׁ וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁשָּׂאֵר הַמְּדִינוֹת נִתְּעֵצוּ

וְהָיוּ מִשְׁתוֹמְמִים מְאֹד עַל גְּדֻלַּת יָפִיָּהּ הַמְּפֹלָג מְאֹד מְאֹד, וְהָיוּ נוֹתְנִים לָהּ מִתְּנוּת מִתְּנוּת מִחַמַּת חֶבֶה. וְהָיוּ נוֹתְנִים מִתְּנוּת, עַד שֶׁנִּתְעַשֵּׂר הָעֲנִי. וְהַבְּעֵרְגִיר הַנ"ל נָפַל בְּדַעְתּוֹ, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּף עִם הָעֲנִי הַנ"ל מִגְּדֻלַּת יָפִיָּהּ, שֶׁהָיָה חֲדוּשׁ כְּזֶה, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אֶפְשָׁר עַל זֶה מִרְאָה הַחֲלוּם, שֶׁנוֹשָׂאִין שָׁלוֹ לְהָעֲנִי וּמֵהָעֲנִי נוֹשָׂאִין אֶצְלוֹ, דִּהְיִנוּ שִׁישְׁתַּדְּכוּ יַחַד וַיִּתְעַרְבוּ יַחַד עַל יַדֵּי הַשִּׁדּוּף. פַּעַם אַחַת. בְּאַתָּה אֲשֶׁת הָעֲנִי אֶצְלוֹ, וַאֲמַר לָהּ דַּעְתּוֹ, שֶׁרְצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּדֵּף עִמָּה, וְאֶפְשָׁר בְּזֶה יִתְקִים הַחֲלוּם, כִּנ"ל. הַשִּׁיבָה לוֹ: גַּם אֲנִי חֲשַׁבְתִּי זֹאת בְּדַעְתִּי, אֲךָ לֹא הָיָה לִי הָעֵזָה לְדַבֵּר מִזֶּה, שֶׁאֲנִי אֲשַׁתַּדֵּף עִמְכֶם. אֲךָ אִם אַתֶּם רוֹצִים בּוֹדְאֵי אֲנִי מוֹכֵן, וְלֹא אֶמְנַע מִכֶּם, כִּי כִּבֵּר נִשְׁבַּעְתִּי, שֶׁכָּל טוֹבִי וְהַצְּלַחְתִּי לֹא יִמְנַע מִכֶּם. וְהֵבֵן וְהִבֵּת הַנ"ל לְמַדּוֹ שְׁנִיָּהֶם בְּחֻדָּר אֶחָד לְשׁוֹנוֹת וְכִיּוֹצֵא כְּדַרְכֶּם. וְהִבֵּת הַנ"ל, הָיוּ הוֹלְכִים וּבָאִים לְרֹאוֹתָהּ מִגְּדֻלַּת הַחֲדוּשׁ, כִּנ"ל, וְנִתְּנוּ מִתְּנוּת, עַד

למסר תחת ידו ברצון טוב, כי ראו הצלחתו הגדולה, שכל היפי של העולם וכל המזל של העולם אצלו,

על פן נתקבצו כל המלכים והספימו, שהוא יהיה קיסר על כל העולם, ונתנו לו כתב באותיות של זהב.

והקיסר הזה מאן עתה להשתדף עם הבערגיר, כי אין נאה לקיסר להשתדף עם בערגיר; ואשתו הקיסרית היא לא זזה מן הבערגיר כלל. וירא הקיסר, שאי אפשר לו לעשות שדוף אחר נגד הבערגיר הנ"ל, בפרט כי אשתו מחזקת עמו מאד מאד, על פן חשב מחשבות על הבערגיר הנ"ל,

ובתחלה ראה לחסרו, והשתדל בתחבולות, כאלו אין הדבר ממנו לגרם לו הפסד, והקיסר בודאי יכול לעשות כזאת. והיו מפסידים ומחסרים אותו, עד שנתדלדל ונעשה עני גמור, והיא, הקיסרית היתה מחזקת עמו תמיד.

אחר־כך ראה הקיסר שכל זמן שזה הבן קיים, הינו בן הבערגיר הנ"ל, אי אפשר לו לעשות שדוף אחר, והשתדל להעביר את אותו הפחור של הבערגיר. וחשב מחשבות להעבירו, וגלגל עליו עלילות, והושיב עליו שופטים,

והשופטים הבינו, שרצון הקיסר להעבירו מן העולם, ושפטו להניחו בשק ולהשליכו לים.

והקיסרית, היה לבה דנה מאד על זה, אך גם הקיסרית, אי־אפשר לה לעשות כנגד הקיסר. מה עשתה. הלכה אל הממנים שהיו ממנים להשליכו לים,

ובאתה אצלם, ונפלה לפני רגלם, והתחננה מהם מאד, שיעשו למענה להניחו, כי למה הוא חייב מיתה? ובקשה מהם מאד, שיקחו שבוי אחר מחייב מיתה

להשליכו לים וניחו אותו הבחור הנ"ל. ופעלה בקשתה אצלם, ונשבעו לה שיניחוהו. וכן עשו, ולקחו איש אחר והשליכוהו לים, ואותו הניחו, ואמרו לו: לך לך, והלך לו. והבחור הזה כבר היה בר־דעת, והלך לו.

וקדם לזה הלכה הקסרית הנ"ל וקראה לבתה הנ"ל ואמרה לה: בתי, תדעי שזה הבן של הבערגיר הוא החתן שלך.

וספרה לה כל אותו המעשה שעבר עליה, כנ"ל, ואיך הבערגיר מסר נפשו בשבילי (כנ"ל), והיה עמי בשבעה מקומות הנ"ל ונשבעתי לו בה, שכל טובי לא ימנע ממנו ולקחתי אותן השבעה מקומות לעדות, שהם: בור ומקנה וכו', כנ"ל.

בכן עתה, הנה אתה היא כל טובתי ומזלי והצלחתי, ובודאי אתה שלו, ובנו הנ"ל הוא החתן שלך. ואביך מחמת גסותו רוצה להרגו חנם. וכבר השתדלתי להצילו ופעלתי שיניחוהו, כנ"ל, על פן תדעי, שהוא החתן שלך (הינו בן הבערגיר הנ"ל), ואל תתראי עם אחר בעולם כלל.

ונתקבלו דברי אמה בעיניה, כי גם היא היתה יראת־שמים, והשיבה, שבודאי תקיים כף. והלכה הבת הזאת ושלחה כתב אל בן הבערגיר הנ"ל, אל התפיסה, שהיא מחזקת עצמה בו, והוא החתן שלה.

ושלחה לו כמו חתיכת לאנד־קארט, וצירה בו כל המקומות שהחביאה אמה עם אביו, כנ"ל, שהם השבעה עדות: בור ומקנה וכו', כנ"ל, שצירה בו כמו בור ומקנה וכו'.

והזהירה אותו מאד מאד, שישמר הכתב הזאת מאד מאד, וחתמה עצמה למטה.

ספּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת - מַעֲשֵׂה י' מִבְּעַרְגֵּיר וְעָנִי (2)

וּוּאָס הָאָט דַּעַרְצֵיילֵט רַבֵּנוּ נַחְמָן מִבְּרֶסְלָב זִיע"א - אִידיש

אַפֿשֶׁר בַּאָטִיט עס דְרוֹיף אַז זײ וועלן זײַ מְשַׁדָּךְ זײַן. וועלן זײ אײַנעם אוסגימישט ווערן דורך דעם שידוך.

אַמאַל איז דעם אַרום מאַנס נויב אַרײַן גיקומען צום בַּעַרְגֵּער. האָט ער עס איר גיזאַגט. אַז ער האָט חֶשֶׁק מיט איר זײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן. און אַפֿשֶׁר וועט דערמיט מקוּמֵם ווערן דער חלום פֿנ"ל. האָט זי אים גיענפֿערט אײַךְ האָב דאַס אײַךְ אײַן זײַן גיהאַט. נאַר אײַךְ האָב ניט גיהאַט קײַן העוּה. אײַךְ זאַל מיט אײַךְ דערפֿון שמוּסײַן. אַז אײַךְ זאַל מײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן מיט אײַךְ. נאַר אַז איר ווילט. בײַן אײַךְ אַוּדאַי גרייט. און אײַךְ וועל בּוּדַאי פֿון אײַךְ ניט פֿאַרמײַדן. וואַרן אײַךְ האָב זײַךְ גישוואַרן אַז גאַר מײַן גוטץ און מײַן הצלָחָה זאַל פֿון אײַךְ ניט זײַן פֿאַרמיטן.

און דער זון (פֿון דעם בַּעַרְגֵּער) און די טאַכטער. האָבן בײַדע גילערניט אײַן אײַן חֶדֶר לְשׁוֹנוֹת און אַנדערע זאַכֵּן אַזױ ווי דער סֶדֶר איז בײַ זײַ.

און די טאַכטער פֿלעגט מען קומען זי זעהן מחמת גרויס חידוש און מע האָט אַלץ גישענְקט מתנּוֹת. ביז דער אַרום מאַן איז רײַך גינּוּאַרין. און סֶע פֿלעגן קומען שְׁרָרוֹת זי זעהן. און זי איז זײַ זײַער גיפֿעלן. און איר שײַנקייט איז בײַ זײַ אַ ווילד חידוש גינּוּען. וואַרן סֶע גאַר ניט גינּוּען קײַן מענְטְשֵׁלִיךְ שײַנקייט.

און מחמת איר ווילד גרויס שײַנקייט. איז שְׁרָרוֹת גיקומען אײַךְ דעם זײַן. אַז זײַ זאַלן זײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן מיט דעם אַרום מאַן. און אַ שְׁרָרָה וואָס ער האָט גיהאַט אַ זון. האָט ער חֶשֶׁק גיהאַט זײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן מיט איר. לושְׁמִיר סֶע איז די שְׁרָרוֹת ניט אָן גישטאַנען מיט אים זײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן. (דײַנו מיט דעם אַרום מאַן) אײַבער דעם האָבן זײַ גימוזט זעהן זײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן

און דער בַּעַרְגֵּער. דערפֿאַר וואָס ער האָט גיטאַן אַזױ אַזאַך. און דערצו איז ער עֶלְמֵד בְּנֶסֶיוֹן (בײַ שטאַנען בײַ דער פֿרוּב) מיט איר (דײַנו וואָס ער האָט מוֹרָא גיהאַט פֿאַר גאַט און האָט זי ניט אַנגיריט) דערפֿאַר איז ער נֶפֶקֶד גינּוּאַרין (דײַנו גינדאַכט גינּוּאַרין בײַ השֶׁם יתְבַרַךְ) און ער האָט גיהאַט דאַס יאַר אַ זון.

און זי אײַךְ דײַנו דעם אַרום מאַנס נויב דערפֿאַר וואָס זי איז בַּאָשטאַנען אײַן אַזױ אַ נִסְיוֹן מיט דעם יעדִנְרַאל און מיט אים. דערפֿאַר האָט זי זוכה גינּוּען און זי האָט גיהאַט אַ טאַכטער און זי איז גינּוּען אַ פֿאַרשׁוּין זײַער אַ ווילד גרויסע פֿאַרשׁוּין וואָס סֶע איז גאַר קײַן מענְטְשֵׁלִיךְ שײַנקייט ניט גינּוּען. וואַרן צווישן מענְשֵׁן זעהט מען גאַר אַזױ אַ שײַנקייט ניט.

די וועלט פֿלעגט זאַגן הַלֹּאִי סֶע זאַל אויס וואַקסן. (וואַרן אַזױ אַ ווילד חידוש איז שְׁנוּעַר אַז סֶע זאַל אויס וואַקסן) וואַרן איר שײַנקייט איז גינּוּען גאַר ווילד. וואָס מְזַעְהֵט אַזױנֵס אײַךְ דער וועלט ניט. פֿלעגט די וועלט אַרײַן גײַן און פֿלעגן קומען זי זעהן. און פֿלעגן זײַךְ זײַער פֿאַרוואַנדערן אײַךְ איר שײַנקייט וואָס סֶע איז זײַער זײַער ווילד גינּוּען און פֿלעגן איר שֶׁענְקֵן מתנּוֹת אַלע מַאֵל מחמת ליבְּשֶׁאֶפֶט און זײַ האָבן אַזױ אַלץ גישענְקט מתנּוֹת. ביז דער אַרום מאַן איז רײַך גינּוּאַרין.

און דער בַּעַרְגֵּער. איז אים גיפֿאַלן אײַן זײַן אַרײַן. אַז ער זאַל זײַךְ מְשַׁדָּךְ זײַן מיט דעם אַרום מאַן. מחמת איר גרויס שײַנקייט. וואָס סֶע גינּוּען אַזױ אַ חידוש. און ער האָט זײַךְ גיטראַכט אַפֿשֶׁר וועט דְרוֹיף בַּאָטִיטִין דער חלום. (וואָס סֶע האָט זײַךְ אים גיחלֶמֶט) אַז מע טראַגט אײַבער זײַנס צום אַרום מאַן. און פֿון דעם אַרום מאַן טראַגט מען אײַבער צום אים (פֿנ"ל)

זיין דעם מענטש גרויס מאכין (דהיינו דעם ארום מאן) און זיי האבן גיזעהן אז ער זאל דינען ביים קיסר. און ער איז גיווארין פֿריר א פֿראפֿירטשיק.

און דערנאך העכער העכער אלע מאל. ווארן זיי האבין גיזעהן אים גיך צו הייבן אלע מאל ביז ער איז גיך גיווארין אלע מאל העכער העכער. ביז ער איז גיווארין א יעדנראל,

און די שררות האבן שוין גיוואלט זיך משדך זיין מיט אים, נאר סע זענען גיווען אסאך שררות וואס זיי האבן דאס גיוואלט. ווארין אסאך שררות זענען דרויף גיפאלן. און האבן זיך דרינען גיפארעט. צו הייבן אים אלע מאל (איבער דעם האט ער זיך ניט גיקאנט מיט קיינעם משדך זיין) און דערצו האט ער זיך ניט גיקאנט מיט קיינעם משדך זיין מחמת דעם בערגער. ווארין מע האט שוין גישמוסט אז מע זאל זיך משדך זיין מיט אים.

און דער ארום מאן. וואס ער איז שוין גיווארין א יעדנראל. האט ער ווייטער און ווייטער זייער מצליח גיווען. און דער קיסר פלעגט אים שיקן אין מלחמות אריין. האט ער זייער מצליח גיווען אלע מאל.

האט אים דער קיסר נאך העכער אויף גיהויבן אלע מאל העכער העכער. און ער האט אלץ זייער מצליח גיווען. ביז דער קיסר איז גישטארבן. האט זיך די גאנצע מדינה מיישב גיווען. אז זיי זאלן אים מאכין פאר קייסר און סע זענען צום אויף גיקומען אלע שררות.

און זיי האבן אלע מסכים גיווען אז ער זאל זיין קיסר איז ער גיווארין קיסר. (דהיינו דער ארום מאן הנ"ל איז שוין גיווארין קיסר)

און ער האט גיהאלטן מלחמות. און ער האט זייער מצליח גיווען. און ער האט איינגינומען מדינות. און ער האט ווייטער מלחמות גיהאלטן און האט אלץ מצליח גיווען.

און האט אלע מאל ווייטער אפ גינומען מדינות. ביז די איבריגע מדינות האבן זיך אליין אונטער גיגעבן אונטער אים מיט גוטן ווילן. ווארין זיי האבן גיזעהן די הצלחה זיינע איז זייער גרויס. ווארין גאר דאס שיינקייט פון דער וועלט און גאר דאס מזל פון דער וועלט איז ביי אים.

האבן זיך איין גיזאמלט אין איינעם אלע מלכים. און האבן מסכים גיווען. אז ער זאל זיין א קיסר איבער גאר דער וועלט. און זיי האבן אים גיגיבן א כתב מיט גילדענע אותיות.

און דער קיסר (דהיינו דער ארום מאן וואס ער איז גיווארין קיסר איבער גאר דער וועלט) האט שוין היינט ניט גיוואלט זיך משדך זיין מיט דעם בערגער. ווארין סע שטייט ניט אן א קייסר זאל זיך משדך זיין מיט א בערגער.

און זיין ווייב די קיסר'טע. זי האט ניט אפגיטערעטן פון דעם בערגער (דהיינו זי האט מיט דעם בערגער גיהאלטן ווארין ער האט זיך מוסר נפש גיווען פון אירעט וועגן פנ"ל)

האט דער קיסר גיזעהן אז ער קאן קיין שידוך ניט טאן מחמת דעם בערגער. בפרט זיין ווייב האלט מיט אים זייער. דרום האט ער אנגיהויבן צו טראכטן מחשבות אויף דעם בערגער. און אין דער תחילה האט ער גיזעהן אים בדלות צו שטעלין און ער האט גיטאן תחבולות. גלייך אז ווי סע איז ניט פון אים.

און האט אלץ גיזעהן אים גורם צו זיין היזיקות. און א קיסר קאן דאס בוודאי טאן. האט מען אים אלע מאל שאדין גיטאן און מהאט אים אלץ איזבאויט געלט. ביז ער איז בדלות גיווארין. און ער איז גיווארין גאר איין ארום מאן.

און זי די קיסר'טע האט אלץ מיט דעם בערגער גיהאלטן. נאך דעם האט דער קיסר גיזעהן. אז כל זמן דער זון לעבט (דהיינו דעם בערגערס זון) קאן ער קיין אנדערין שידוך ניט טאן.

הָאָט דָּער קִיסָר זיך מִשְׁתַּדֵּל גִּיוּעַן דָּעם בְּחֹר מַעֲבִיר
זיין פֿון דָּער וועלֵט. און ער האָט גִּיטְרֵאכְט מַחֲשָׁבוֹת אִים
מַעֲבִיר צו זיין. און ער האָט אויף אִים אויף גִּישְׁטֶעלֵט
בְּלִבּוֹלִים. און האָט אויף אִים גִּזְעֶצֶט שׁוֹפְטִים זיי זאַלִּין אִים
מִשְׁפֹּטִין.

און די שׁוֹפְטִים האָבִין פֿאַרשְׁטאַנען אַז דָּעם קִיסָרס רַצוֹן
איז אַז מִזְאָל אִים מַעֲבִיר מִן הָעוֹלָם זיין האָבִין זיי אויס
גִּיגִיבֵן דָּעם מִשְׁפֹּט. אַז מִזְאָל אִים אַרײַן לײַגִּין אִין אַ זאַק
(דֵּהײַנו דָּעם בְּחֹר דָּער זון פֿון דָּעם בְּעָרְגֶער) און מִזְאָל אִים אַרײַן
וואַרפֿין אִין ים אַרײַן

און די קִיסָרֶטע. קאַן אויף גאַר נִיט טאַן אַקעגִין קִיסָר.
איז זי גִּגאַנְגֶען צו די מְמוֹנִים וואָס זיי זענען מְמוֹנָה גִּיוּעַן
(גִּזְעֶצֶט גִּיוּעַן) אִים אַרײַן צו וואַרפֿין אִין ים אַרײַן און זי איז
גִּיקוּמָען צו זיי און איז זיי גִּיפֵאַלִין צו די פִּיס. און זי האָט זיי
זייער גִּיבֶעטִין. אַז זיי זאַלִּין דָּאָס אִיר צוֹלִיב טאַן און זיי זאַלִּין
אִים אַוועק לֵאַזִּין. וואַרִין פֿאַרוואָס קוּמֵט אִים מִיְתָה.

און זי האָט זיי זייער גִּיבֶעטִין אַז זיי זאַלִּין נעמען אַיִן
אַנְדֶערן שְׁבוּי וואָס ער איז חַיִּיב מִיְתָה און זיי זאַלִּין אִים אַרײַן
וואַרפֿן אִין ים. און דָּעם בְּחֹר זאַלִּין זיי לֵאַזִּין. האָט זי דָּאָס
בִּי זיי גִּיפֹעֵלֵט. האָבִין זיי אִיר גִּישׁוּוּאִוִירִין אַז זיי זאַלִּין אִים
לֵאַזִּין.

און זיי האָבִין אַזוי גִּיטָאָן. און זיי האָבִין גִּינוּמָען אַיִן
אַנְדֶערן מַעֲנִטֵש און האָבִין אִים אַרײַן גִּיוואַרפֿין אִין ים אַרײַן.
און אִים האָבִין זיי גִּילֵאַזֵט. און האָבִין אִים גִּיזאַגֵט. גִּי גִּי
איז ער זיך אַוועק גִּגאַנְגֶען. און דָּער בְּחֹר איז שׁוִין גִּיוּעַן אַ
בַּר דַּעַת איז ער זיך אַוועק גִּגאַנְגֶען.

און פֿאַר דָּעם דֵּהײַנו פֿרִיר אַיִן דָּער בְּחֹר איז אַוועק איז
גִּגאַנְגֶען די קִיסָרֶטע. און האָט גִּירופֿן אִיר טאַכְטֶער און זי
הָאָט צו אִיר אַזוי גִּיזאַגֵט. מִיִּין טאַכְטֶער. זאַלֵסט וויסִין אַז
דָּעם בְּעָרְגֶערס זון ער איז דִּיין חֵתָן.

און האָט אִיר דֵּערִצִיילֵט גָאַר די מַעֲשֶׂה וואָס מִיט אִיר
הָאָט זיך גִּיטָאָן. און ווי דָּער בְּעָרְגֶער האָט זיך מוֹסֵר נִפְשׁ
גִּיוּעַן פֿון מִינעט וועגִין. און ער איז מִיט מִיר גִּיוּעַן אִין
די זיבִּין עָרְטֶער (דֵּהײַנו אִין די זיבִּין עָרְלִי וואָסערִין) און אִיך האָב
אִים אַלע מָאַל גִּישׁוּוּאִוִירִין בִּי גָאַט אַז גָאַר מִיִּין גוּטִץ זַאַל
פֿון אִים נִיט זיין פֿאַרמִיטִין. און אִיך האָב גִּינוּמָען די זיבִּין
עָרְטֶער צו עֲדוֹת (דֵּהײַנו דָּעם גֵרֹב און די מְקוּה און די אַלע אִיבֵרִיקֶע
זיבִּין אִירלִי וואָסערִין)

בְּכֵן הִינֵט. בִּיסְטוּ זיך גָאַר מִיִּין גוּטִץ און גָאַר מִיִּין מִזֵל און
מִיִּין גִּלִיק. בִּיסְטוּ בְּוֹדָאִי זיין. און זיין זון ער איז דִּיין חֵתָן.
און דִּיין טאַטֶע מַחֲמַת זיין גְדֻלוֹת וויל ער אִים הֶרְגֶענען
אומזִיסֵט. און אִיך האָב מִיך שׁוִין מִשְׁתַּדֵּל גִּיוּעַן אִים מִצִּיל
צו זיין. און אִיך האָב גִּיפֹעֵלֵט אַז מִזְאָל אִים לֵאַזִּין. עַל כֵּן.
זאַלֵסטוּ וויסִין אַז ער איז דִּיין חֵתָן (דֵּהײַנו דָּעם בְּעָרְגֶערס זון) און
דו זאַלֵסט נִיט וועלִין קִיין שׁוּם אַנְדֶערִין חֵתָן אִין דָּער וועלֵט.
הָאָט די טאַכְטֶער צו גִּינוּמָען דָּער מוֹטֶערס רִייד.
וואַרִן זי איז אויף גִּיוּעַן אַ יְרֵאת שְׁמַיִם. און זי האָט
גִּיעֲנִפֶערט דָּער מוֹטֶער. אַז זי וועט בְּוֹדָאִי האַלְטֵן אִירֶע
רִייד.

איז גִּגאַנְגֶען די טאַכְטֶער. און האָט גִּישִׁיקֵט אַ כָּתָב צוּם
דָּעם בְּעָרְגֶערס זון אִין דָּער תְּפִיסָה אַרײַן. אַז זי האַלֵט זיך אִין
אִים. און ער איז אִיר חֵתָן. און זי האָט אִים גִּישִׁיקֵט אַזוי ווי
אַ שְׁטִיק לֵאַנְד קאַרט. און זי האָט דְרוּיף אויס גִּימאַלֵט
אַלע עָרְטֶער וואָס די מוֹטֶער אִירֶע האָט זיך בַּאֶהאַלֵטִין מִיט
זיין פֿאַטֶער. וואָס זיי זענען די זיבִּין עֲדוֹת. דֵּהײַנו דָּער
גֵרֹב און די מְקוּה און די אִיבֵרִיקֶע כִּנָּל. דֵּהײַנו זי האָט
דְרוּיף אויס גִּימאַלֵט אַזוי ווי אַ גֵרֹב און אַזוי ווי אַ מְקוּה
און אַזוי די אִיבֵרִיקֶע זיבִּין אִירלִי וואָסערִין. און זי האָט
אִים זייער זייער אַנְגִיזאַגֵט. אַז ער זאַל דָּאָס כָּתָב זייער
זייער הִיטִין. און זי האָט זיך אונטֵן אונטֶער גַחַתְמֵט.

דעם רבינ'ס אעשיות

נאמען _____
טעלפון _____
שטאט _____

בחינה אויף ספורי מעשיות די צענטע מעשה (2) - פונעם בערגיר מיטן עני

- ביידע תשובות זענען ריכטיג
- י. צום סוף איז געלונגען פאר'ן קיסר אויסצופירן די פלאן מיט'ן זון פונעם בערגיר?
 ניין.
- אים צו מעביר זיין יא, אים צו ארים מאכן נישט.
- ער האט אים סיי ארים געמאכט און סיי מעביר געווען.
- יא. וואס האט פארציילט די ווייב פון ארימאן פאר איר טאכטער?
 איר גאנצע מעשה און ווי ער האט זיך מוסר נפש געווען פאר איר
- די שבועה וואס זי האט געשווארן אז איר גאנצע גוטץ זאל נישט זיין פארמיטן פון אים
- ביידע תשובות זענען ריכטיג
- יב. די ווייב פון ארימאן האט געזאגט פאר איר טאכטער אז דער טאטע וויל הרג'נען דעם זעהן פון בערגיר, פארוואס?
 ווייל ער האט אים פיינט
- וועגן זיין גדלות
- וועגן זיין שלעכטיקייט
- יג. און וואס האט זי אים געזאגט וועגן חתונה האבן?
 זאלסט לכתחילה נאר חתונה האבן מיט'ן זעהן פון בערגיר
- מעגסט חתונה האבן מיט וועמען דו ווילסט
- דער זון פון בערגיר איז דיין חתן, און זאלסט נישט וועלן קיין אנדערן אויף דער וועלט
- יד. פארוואס האט די טאכטער אנגענומען די ווערטער פון איר מאמע?
 ווייל זי האט געשפירט די אמת'דיקייט פון די ווערטער
- ווייל די מאמע איז געווען א יראת שמים
- וויל די טאכטער איז אויך געווען א יראת שמים
- טו. וואס האט די טאכטער אויסגעמאלעוועט אויף די כתב וואס זי האט געשיקט פאר'ן זעהן פון בערגיר?
 אלע פלעצער וואו איר מאמע האט זיך באהאלטן מיט זיין טאטע
- די מדברות און וועלדער וואו זיי האבן זיך באהאלטן
- ביידע תשובות זענען ריכטיג
- טז. וואס לערנסטו זיך דערווייל ארויס פון די מעשה?
 ווי נישט גוט איז די גאווה פונעם קיסר
- ווי גוט איז די יושר פון די ווייב פונעם ארימאן
-

- א. וועלכע שר האט דער בערגיר באקומען?
 ס'איז אים געבוירן געווארן א טאכטער א יפת תואר
- ס'איז אים געבוירן געווארן א אינגעלע
- ס'איז אים געבוירן געווארן א אינגעלע א יפה תואר
- ב. וועלכע שר האט באקומען די ווייב פונעם ארימאן?
 ס'איז איר געבוירן געווארן א טאכטער א יפת תואר
- ס'איז איר געבוירן געווארן א אינגעלע
- ס'איז איר געבוירן געווארן א אינגעלע א יפה תואר
- ג. וואס איז געווען דער סוף פונעם ארימאן?
 ער איז געווארן נאכמער ארים
- ער איז געווארן זייער רייך
- ער איז נפטר געווארן
- ד. ווען דער בערגיר האט געבעטען די ווייב פונעם ארימאן זיך צו משדך זיין, וואס האט זי געענטפערט?
 אויב איר ווילט בין איך זיכער גרייט
- יא
- ניין
- ה. וואס האט מען צום ערשט געמאכט דעם ארימאן?
 פאר א פראפירטשיק
- פאר א יעדניראל
- פאר א שר
- ו. וואס איז דער ארימאן געווארן צום סוף?
 א יעדניראל
- א קיסר איבער די גאנצע וועלט
- א קיסר
- ז. וואס האבן די קעניגן געגעבן פאר'ן קיסר?
 אסאך טייערע מתנות
- א גאלדענע קרוין מיט דימאנטן
- א כתב מיט גילדענע אותיות
- ח. פארוואס האט דער ארימאן זיך נישט געוואלט זיך משדך זיין מיט'ן בערגיר?
 ווייל עס פאסט נישט אז א יעדניראל זאל זיך משדך זיין מיט א בערגיר
- ווייל עס פאסט נישט אז א קיסר זאל זיך משדך זיין מיט א בערגיר
- ווייל די ווייב פון ארימאן האט נישט געוואלט זיך משדך זיין
- ט. וואס האט דער קיסר געטראכט צו טאן מיט'ן זון פונעם בערגיר?
 אים צו מאכן ארים
- אים מעביר זיין פון די וועלט

מיין גוטץ און מיין הצלחה זאל פון אייך ניט זיין פארמיטן - מיט אסאך הצלחה!!!

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה, און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.

שם _____
 טלפון _____
 עיר _____

דעם רבינ'ס מעשיות

מבחן בספורי מעשיות

מעשה י' (2) - מבערגיר ועני

- להעבירו (מן העולם)
 שתי התשובות נכונות.
- י. בסוף עלה ביד הקיסר לעשות לבן הבערגיר כמחשבתו?
 לא
 להעבירו מן העולם כן, לחסרו לא
 גם חסרו וגם העבירו מן העולם
- יא. מה ספרה אשת העני לבתה?
 המעשה שהיה עמה ושהבערגיר מסר נפשה בשבילה
 שנשבעתי שכל טובי לא ימנע מהבערגיר
 שתי התשובות נכונות
- יב. מה ספרה אשת העני לבתה למה אביך רוצה להרוג את בן הבעגיר?
 מחמת שנאתו אליו
 מחמת גסותו
 מחמת רשעותו
- יג. מה אמרה אשת העני לבתה, לענין זוגה?
 יותר טוב, שזיווגך יהיה בן הבערגיר
 שניהם לא זיווגך
 זיווגך בן הבערגיר, ואל תתרצי עם אחר בעולם
- יד. למה נתקבלה דברי אמה בעיני בתה?
 כי הרגישה שהיא אומרת דברי אמת
 כי אמה היתה יראת שמים
 כי גם היא היתה יראת שמים
- טו. מה ציירה בת העני על הכתב ששלחה לבן הבערגיר?
 כל המקומות שהחביאה אמה עם אביו
 המדברות ויערות שהחביאה אמה עם אביו
 שתי התשובות נכונות
- טז. מה אתה לומד מהסיפור בינתיים?
 בגנות מדת הגאווה של הקיסר
 בשבח מדת היושר של אשת העני

- א. מה היה השכר של הבערגיר?
 נולד לו בת יפת תואר מאוד מאוד
 נולד לו בן זכר
 נולד לו בן יפה תואר
- ב. מה היה השכר של אשת העני שעמדה בנסיון?
 נולד לה בת יפת תואר מאוד מאוד
 נולד לה בן זכר
 נולד לה בן יפה תואר
- ג. מה היה סופו של העני?
 ירד מטה מטה
 נתעשר
 נפטר
- ד. מה ענה אשת העני כשהבערגיר אמר לה שרצונו להשתדך עמה?
 אם אתם רוצים בודאי אני מוכן
 כן
 לא
- ה. איזה מעמד קיבל העני בתחילה אצל הקיסר?
 פראפירטשיק (אדון)
 יעדניראל
 קצין
- ו. לאיזה מעמד הגיע העני בסוף?
 יעדניראל
 קיסר על כל העולם
 קיסר
- ז. מה נתנו המלכים לקיסר?
 הרבה מתנות יקרות
 כתר זהב משובץ יהלומים
 כתב באותיות של זהב
- ח. למה מאן העני עתה להשתדך עם הבערגיר?
 כי אין נאה ליעדניראל להשתדך עם בערגיר
 כי אין נאה לקיסר להשתדך עם בערגיר
 כי אשת העני לא רצתה להשתדך עמו
- ט. מה חשב הקיסר לעשות לבן הבערגיר?
 לחסרו ולדלדלו

שְׁפָל טוֹבֵי וְהִצְלַחְתִּי לֹא יִמְנַע מִכֶּם - בהצלחה!!!

ספורי מעשיות שסיפר רבינו הקדוש הם קודש קדשים וכונתו ז"ל הייתה כדי לעורר אותנו משנתנו הרוחנית, וללמד אותנו דעת ודרך ישרה לעבודת השם יתברך בהתעוררות הלב, כמו שאמר רבינו: "ש"ספורי מעשיות שלו מסוגלים לעורר מהשינה", ולמען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך